

2. Повзун Д.І. Економічна безпека регіону як складова національної безпеки України / Д.І. Повзун // Економіка та держава. – 2020. – № 8. – С. 89-94.

Цимбалюк С.М., молодший науковий співробітник
Лабораторії проєктів та ініціатив
Науковий керівник: Павліха Н.В., д.е.н., проф., професор кафедри
міжнародних економічних відносин і управління проєктами
Волинський національний університет імені Лесі Українки

РОЛЬ ОМС У РОЗВИТКУ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОЇ СФЕРИ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Розвиток фізичної культури і спорту є одним із пріоритетних напрямів державної політики України та, відповідно, потребує особливої уваги з боку місцевих органів самоврядування. За умов децентралізації важливого значення набуває те, що спорт є опорою єдності, згуртованості громади, її цілісності, економічного та соціального зростання. За твердженням експертів існує сильний зв'язок між розвитком зазначеної галузі та поглибленням економічних відносин у громаді, що сприяють зміцненню її фінансової спроможності, а також формуванню позитивного іміджу на національній і світовій арені через розвиток спорту, туризму, оздоровлення, промоцію спортивних подій [1]. Тому розвиток спортивно-оздоровчої сфери в територіальних громадах необхідно розглядати як важливу задачу їх стабільного існування та забезпечення добробуту місцевого населення.

Управління фізичною культурою і спортом на рівні місцевого самоврядування являє собою систему конкретних форм і методів свідомої діяльності ОМС, спрямованої на забезпечення ефективного функціонування галузі фізичної культури та спорту з метою найбільш повного задоволення членів територіальної громади у фізичному вдосконаленні [2].

Зарубіжний досвід свідчить, що місцеві органи влади відіграють велику роль у розвитку фізичної культури та спорту. Основна робота щодо стимулювання та координації фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності покладається на територіальні органи управління. Зокрема у Франції місцеві органи влади забезпечують будівництво та модернізацію спортивних споруд із урахуванням потреб населення; організацію різних видів фізичної активності та спорту для всіх груп населення; фінансування. Землі Німеччини відповідають за спорт на місцевому рівні (спорт для всіх, шкільний і університетський спорт), а також за підтримку спортивних установ та інфраструктури. Крім того, одна з основних задач Земель – створення рівних умов для занять спортом у різних населених пунктах. Аналіз фінансового забезпечення розвитку фізичної культури та спорту свідчить, що кошти на цю діяльність передусім надходять від платників

податків із федерального й земельного бюджетів. Окрім того, кошти надходять від лотерейних товариств і організацій [3].

За умов децентралізації, зважаючи на позитивний досвід європейських країн, розвиток спортивно-оздоровчої сфери в Україні має бути одним із пріоритетних завдань керівництва об'єднаних територіальних громад.

На сьогодні нормативно правову базу розвитку спортивно-оздоровчої сфери в ОТГ формують Конституція України, Закони України «Про фізичну культуру і спорт», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про громадські організації», «Про освіту», а також нормативні акти органів управління фізичною культурою і спортом усіх рівнів, у тому числі ОТГ.

Проведена реформа децентралізації в Україні значно розширила повноваження місцевих органів самоврядування щодо визначення напрямів та забезпечення розвитку територіальних громад. Так згідно ст. 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до повноважень сільських, селищних, міських рад у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, молодіжної політики, фізкультури і спорту належать [4]: власні повноваження щодо управління закладами освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, оздоровчими закладами, молодіжними центрами, які належать територіальним громадам або передані їм; організація медичного обслуговування та харчування у цих закладах; сприяння роботі громадських організацій, які діють у сфері охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, молодіжної політики; створення умов для занять фізичною культурою і спортом за місцем проживання населення та в місцях масового відпочинку. На підставі делегованих повноважень ОМС здійснюють забезпечення розвитку і вдосконалення мережі освітніх і лікувальних закладів усіх форм власності, фізичної культури і спорту; вирішують питання про надання окремим категоріям населення громади права на безкоштовне і пільгове користування об'єктами культури, фізкультури і спорту.

В межах реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту ОТГ мають можливість приймати територіальні Програми розвитку фізичної культури та спорту спрямовані на створення умов для покращення фізичного потенціалу і здоров'я населення, прискорення адаптації фізкультурно-спортивного руху до ринкових відносин. Результатом таких Програм є поетапне формування ефективної моделі розвитку фізичної культури і спорту, задоволення потреб кожного громадянина в фізкультурно-оздоровчих та спортивних послугах.

Аналізуючи особливості новостворених громад можна відмітити значну диференціацію рівня їх спроможності до забезпечення розвитку території та належного рівня надання послуг, зокрема у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту як це передбачено Методикою формування спроможних територіальних громад. Однією із негативних сторін спортивно-оздоровчої сфери в Україні лишається нерозвиненість спортивної інфраструктури. Інфраструктура – це основа

розвитку фізичної культури і спорту, тому її розбудова має бути передбачена як невід’ємна частина містобудівного плану території [5]. Вкрай важливо розширювати не тільки кількість, але й якість спортивних залів, стадіонів, басейнів, задовольняючи попит населення громад щодо занять спортом. Це вимагає обґрунтування нових механізмів активізації внутрішніх резервів, пошук можливих джерел фінансових ресурсів та прийняття об’єктивних рішень щодо використання акумульованих ресурсів на задоволення потреб громади й підвищення рівня добробуту населення [6].

Отже спортивно-оздоровча сфера визнана пріоритетним напрямом соціально-економічного розвитку держави і за умов децентралізації має займати відповідне місце у політиці органів місцевого самоврядування через фінансову, ресурсно-організаційну та інфраструктурну підтримку. Розвиток фізкультури, спорту та оздоровлення суттєво впливає на життя громади та її економіку, забезпечуючи створення нових робочих місць, підвищення працездатності населення, а також в разі системної роботи по проведенню оздоровчих заходів та організації активного дозвілля для жителів громади може зменшити видатки на охорону здоров’я. Зарубіжний досвід свідчить, що основна робота щодо стимулювання й координації спортивно-оздоровчої діяльності проводиться на місцевому рівні та покладається на територіальні органи управління. В Україні за результатами проведеної реформи сформована широка нормативно-правова база, що наділяє місцеві органи самоврядування широкими повноваженнями щодо розвитку цієї галузі. Водночас проблемним питання лишається фінансове забезпечення та необхідність пошуку додаткових коштів на розбудову якісної спортивної інфраструктури, що обумовлено значною диференціацією новостворених громад за рівнем їх фінансової спроможності.

Інформаційні джерела

1. Крушельницька Т. А., Матвеева О. Ю. Публічне управління галуззю фізичної культури та спорту як альтернатива сталого розвитку економіки громад у контексті досвіду Великої Британії та США. Публічне управління та митне адміністрування, 2020. № 4 (27). С. 94–101

2. Згура С. О. Розвиток фізичної культури та спорту в територіальній громаді: обґрунтування управлінського аспекту. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Право. 2012. Вип. 2. С. 130–141.

3. Базенко В. А. Європейський досвід управління розвитком фізичної культури та спорту на місцевому рівні. Ефективність державного управління. 2017. Вип. 1. С. 156–166.

4. Про місцеве самоврядування в Україні. Верховна Рада України; Закон від 21.05.1997 № 280/97-ВР. Редакція станом на 27.05.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

5. Куроченко І. П. Організація фізичної культури і спорту в об'єднаних територіальних громадах: навч.-метод. посіб. Київ: Паливода А. В., 2019. 176 с.
6. Цимбалюк І. О. [Саморозвиток регіону на засадах інклюзивності в умовах фінансової децентралізації](#). Збірник наукових праць ДонДУУ. 2019. № 4 (24).С. 69–80.